

**Derewel ana Pol sə vinden ayak anà
do sə
Galatiya ahay
Adakay way pə deftere a anan**

Pol a vinden ayak derewel a anan nà, anà egliz ahay pə daliyugo sə Galatiya. Kwa â ga nà egliz ahay inde à man ata bayak a dəp nà, way a tinen sa gan may nà, kərtek aya awan. Miter mungwalay aya inde ta zlak à man ataya awan, ta sa ja nà, bəlaray do a Yesu ahay fok tâ gad mədəndalas aday tâ dəfan apan anà Tawrita re. Matanan, Pol a jan ayak anà egliz ahay nà, do i təra do didek a pa 'am a Mbərom nà, ta sa dəf nga pə Yesu, bina ta sə dəfan apan anà Tawrita a Musa bay.

Nga sa 'am ahay

Pol a dəkay anan nà, winen do maslan ana Yesu tə didek awan (1.1 - 2.21)

Sə təra anan do didek a pa 'am a Mbərom nà, adaf nga pə Yesu (3.1 - 4.31)

Do ahay tinen bile aya sabay anga Yesu (5.1 - 6.10)

Andav sa 'am ahay (6.11-18)

Pol a jan ayak 'am anà do sə Galatiya ahay

¹ Derewel a anan a zlak ayak nà, à alay ana Pol wa, nen do maslan a Yesu. Nə təra do maslan a nə tə alay su do zənnen a bay, aday sa slan nen dukwen do zənnen a bay re. Sa slan nen nà, Yesu Almasihu tə Mbərom Bəbay a nuko, do sə slabakay anan ahay Yesu à məke wa ata awan. ² Manay tə

mərak ahay à man a anan ata fok, ma jak ikwen ayak 'am, kwanay a à egliz ahay pə daliyugo sə Galatiya ata awan. ³ Mbərom Bəbay a mənuko tə Yesu Almasihu Bahay a mənuko tã gak ikwen sumor, aday tã varak ikwen zay a tinen. ⁴ Yesu Almasihu kə varak anan nga anahan, anga sə pəsek uko anan ines a mənuko ahay, aday sa tam mənuko pə way sə daliyugo a anaya lelibay ataya wa. A ga matanan ata nà, kawa sa zlan à nga anà Bəbay a mənuko Mbərom awan. ⁵ Həruko anan nga à Mbərom pa sə viyviya awan. Amen!

Ləbara mugom awan

⁶ Nə sləne sa jəka kə mbəsiken anan ləbara mugom a mbala Yesu, kə mbədihen 'am pə ləbara hinen ata nà, u go masuwayan. Mbərom kə nga-mak ikwen, kə gak ikwen sumor anahan tə alay ana Yesu Almasihu. Tə winen ata təke dukwen, kwanay mbəsak anan kwayan'a. ⁷ Ləbara mugom a maza inde sabay. Bina ləbara mugom a sa nay ahay pə cakay ana Mbərom wa cəna, mbala ana Almasihu, nen sə đakak ikwen anan ata awan. Na ja matanan ata nà, anga đo ahay inde tinen apan ti vawak ikwen nga, a nan atan sə mbəđa anan ləbara mugom a mbala ana Yesu Almasihu ata awan. ⁸ Əna kak đowan a a đakak ikwen anan ləbara mugom a maza uwec wa mbala manay sa jak ikwen ata cəna, kwa abay á ga nə manay, kwa abay á ga nə maslay a Mbərom a nay à mburom wa, Mbərom á tahasl anan. ⁹ Ma jak anan 'am ata coy, həna ni mənahan asa re: Kak đowan a a wazay aday kə mbəđahak anan alay anà ləbara a kwanay a sə sləne ata cəna, Mbərom á tahasl anan sə coy.

¹⁰ Nə vindek ikwen ayak matanan ata nà, u no nə dō ahay t̄h h̄ero nga d̄aw? A'ay! Matanan bay jiga awan. Anga u no nà, saa h̄ero nga t̄de ad̄eka nə Mb̄erom awan. A ga pikwen nà, u no nà zlan à nga anà dō z̄enzen a cukutok d̄aw? Kak abay ū no nà zlan à nga anà dō z̄enzen a nà, ni t̄era dō si mer su way ana Almasihu a mba d̄aw?

C̄aved ana Pol s̄a t̄era dō maslan ana Yesu ata awan

¹¹ M̄arak uno ahay, u no s̄enen anan way inde aday: L̄abara mugom a nen s̄a d̄akak ikwen anan ata nà, a nay ahay à abayak nga s̄a dō ahay wa bay.

¹² Nə sl̄ane 'am ata d̄ukwen, pu dō z̄enzen a wa bay, aday d̄owan k̄à t̄atakak uno anan it̄abay re. Yesu Almasihu a ta nga anahan a s̄a d̄uko anan way ata awan.* ¹³ K̄a s̄enen zle, kwakwa ata nà, nə p̄erahak anan ahay azar anà p̄era s̄a Yahuda ahay nə lele. A alay ata nà, nə jugurak 'am pu dō a Yesu ahay wa bayak awan. U no nə dō a Yesu ahay t̄a ga inde sabay fok. ¹⁴ A wulen ana m̄endala uno ahay inde nà, nə zalay dō azar aya bayak awan ta s̄a p̄erahan azar anà p̄era s̄a Yahuda ahay nà, na. Nə varak anan zek anà p̄era ana bije a manay ahay nà, t̄ahhe k̄à zalak.

¹⁵ Əna, zek a Mb̄erom a a walay nen, kwa à alay a nen a m̄ə wahay a fan bay. K̄a gak uno sumor anahan s̄a ngumo s̄a t̄era nen dō anahan. A alay a kawa sa zlan à nga ata nà, ¹⁶ k̄a kak uno anan wan anahan aday nà san anan, n̄ə d̄akan anan anà dō s̄a p̄era ahay nə l̄abara ana wan anahan ata awan. A alay ata d̄ukwen, nə c̄acihek awan pu dō wa bay,

* **1:12** Ca p̄e Mer su way ahay 9.3-6.

¹⁷ na zlak à Urəsalima sə cəcihey 'am pu dō sə luho sə təra dō maslan ana Yesu Almasihu ahay ataya wa bay re. Kwayan'a na lah sa zla adəka nà, pə daliyugo sə Arab ahay. Pə dəba anahan a wa nà, na may ahay à wulen su doh sə Damas kutok.

¹⁸ Pə dəba anahan a wa ava maakan nà, na zla à Urəsalima kutok, anga aday nà san Piyer ite. Mə njahay tə winen nà, luvon kuro nga anahan a dāra. ¹⁹ Nə canak anan anà dō maslan a Yesu hinen sabay, si Yakuba, mərak ana Bahay a mənuko Yesu. ²⁰ Way a nen sə vinde həna ata nà, Mbərom a san zle re, na gad mungwalay bay, winen 'am dīdek awan. ²¹ Pə dəba anahan a wa, nə slabak à Urəsalima wa, na zla saa bəray pə daliyugo sə Siriya tə Silikiya ahay wa. ²² Dō sə egliz sə Yahudiya ataya ata, tə canak uno njøk tə ide a tinen fan bay. ²³ Ta taa sləne 'am nà, sə dō ahay sa ja pi nen ata dəkdek. Dō ahay ta wa: «Dowan a sa ga alay tə mənuko à alay ata ata, kə mbədahak, həna winen apan i wazay anan ləbara a Yesu mugom awan. Abay aday kə gak anan may sə lize wa dō sa daf nga pa 'am ataya awan.» ²⁴ Anga nan kutok, tinen apan ti həran nga anà Mbərom anga nen.

2

Pol a zlangay tu dō maslan ahay à Urəsalima

¹ A ga pə dəba wa ava kuro nga anahan a fuđo nà, na zla maza à Urəsalima asa, manay maya tə Barnabas kutok. Na jan anà Titus dukwen à pərahan umo azar. ² Na zla nà, anga Mbərom kə dəkak uno anan, si nà zla à man ata awan. Mə dəzle cəna, mə halay nga tə məcəd sə egliz ahay vərre. Na jan atan ləbara mugom a nen sə dakan

anan anà dō sə pəra ahay ata awan. U no mer su way uno sa taa ga aday hēna nen apan ni ga ata nà, â saa tēra kəriya bay. ³ Titus a manay maya ata nà, winen Gərek ahay. Əna ta jak anan â zla saa gad mədəndalas aday sə tēra dō a Yesu bay. ⁴ Aya əna, dō sə mungwalay ahay ta nay, ta wa təktek â gad mədəndalas. Tinen nà, tē ləlakk ayak zek à wulen a manay inde tē akar, anga ta gan may sa san nə manay bile sə Tawrita ahay sabay nə kəkəməw. Bina manay mə japay aya tē Yesu Almasihu, manay bile ahay sabay. Əna, a nan atan nə mē tēra bile sə Tawrita ahay asa. ⁵ Manay mə mbəsakak atan cəved kwa mənjoek bay. Kà nak umo aday tā njad cəved sa nes anan ləbara mugom a dīdek a anan bay, anga aday â dəzlek ayak pikwen, winen lele hwiya.

⁶ Bina dō ahay inde à man ata tinen məced sə egliz ahay. A ga nə dō ataya nà, məced sə egliz ahay, â ga nə tinen məced sə egliz ahay bay dəp nà, wita kà gak uno à nga wa bay. Anga pə ide anà Mbərom aday nà, dō ahay fok tē lavay ike hərro. Dō ataya nà, à alay a nen apan ni jan atan 'am uno sa taa wazay ata nà, ta jak awan inde wiya sə dūko anan way a bay re. ⁷ Tē təmahak, sə mbəsuko ləbara mugom ata à alay inde adəka nə zek a Mbərom awan. Mbərom u jo nà zla saa dakan anan anà dō sə pəra ahay, kawa anahan sa jan anà Piyer â zla saa dakan anan anà Yahuda ahay ata awan. ⁸ Tē sənək nə Mbərom ata kərtek a sə varan məgala anà Piyer sa ga mer su way à wulen sə Yahuda ahay, matanan tē sənək sa slan nen aday sə vuro məgala sa ga mer su way ata à wulen su dō sə pəra ahay inde ata nə winen a re. ⁹ Atə Yakuba tē Piyer

tatə Yuhana, do aday do a Yesu ahay ta ca patan nə kawa məced sə egliz ahay ataya nà, tə sənək, Mbərom kə varak uno mer su way ata à alay inde i nen tə didek awan. Anga nan, tə varak umo alay, nen tə Barnabas, kawa sa ja nà, mə japak i mer su way ata inde coy. Ma wa, manay tə Barnabas nà, mi zla pə cakay su do sə pəra ahay, aday tinen nà, ti zla pə cakay sə Yahuda ahay. ¹⁰ Tə cəce pumo wa way inde sa ga nə kərtektəkke: Mâ man zek anà do mətawak aya awan, à wulen su do a Yesu ahay à Urəsalima. Way ata dukwen, nə varak anan zek sa ga anan.

Pol a gafan 'am anà Piyer à Antakiya

¹¹ Pə dəba anahan a wa kutok, Piyer a nay ahay à Antakiya. Nə gafan 'am pa 'am sə do ahay fok, anga kà gak way lelibay awan. ¹² Kurre ata nà, 6a kà pak way pə kərtek a tu do a Yesu ahay sa nay à wulen su do sə pəra ahay wa ataya awan. Aya əna Yakuba a slənək ayak do ahay. Do ataya tə dəzlek ayak cəna, Piyer a ngam sa pa way tu do ataya sabay. Zlawan a gan anga do sa gan may do ahay tã gad mədəndalas ataya awan. ¹³ Do a Yesu azar aya à wulen sə Yahuda ahay inde ta gak mbadire sə way matanan kawa ana Piyer ata re. Kwa Barnabas dukwen, kà gak mbadire ata anga tinen a re. ¹⁴ Na ca apan kutok nà, tə bənək anan bitem anà cəved sə didek ana ləbara mugom ata sabay. Anga nan, nə gafan 'am anà Piyer pa 'am sə do ahay fok, na wa: «Iken nə Yahuda ahay, kə njahay à man a anan kawa iken Yahuda ahay sabay, əna kawa do su kon a azar ataya cite. Iya, cəkəbay a nak sa jan anà do

su kon azar ataya nə tâ ga kawa Yahuda ahay asa nà, angamaw?»

Caved sa tam do cəna, adaf nga pə Yesu Almasihu

¹⁵ Tə didek a nà, manay mə wahay aya nə Yahuda ahay, manay do su kon azar ataya itəbay. Tinen ta san sə pərahan azar anà cəved a Mbərom bay.

¹⁶ Cəkəbay, manay ma san nə dowan saa təra do didek a pa 'am a Mbərom anga winen apan i dəfan apan anà way a Tawrita sa ja nà, ibay. Sə təra do didek a pa 'am a Mbərom nà, do sa daf nga pə Yesu Almasihu. Kwa manay, ma daf nga pə Almasihu aday mə təra do didek aya pa 'am a Mbərom, bina mə təra do didek aya anga mə dəfak anan apan anà Tawrita ata bay. Dowan inde Tawrita kə ndakak anan pa 'am a Mbərom nà, ibay.

¹⁷ Manay Yahuda ahay dukwen, mə pəlay sə təra do didek aya pa 'am a Mbərom nà, ta sa daf nga pə Yesu Almasihu. Anga nan, manay mə tərak kawa do sə ines ahay, anga mə dəfan apan anà Tawrita ana Yahuda ahay sabay ata awan. A nan sa ja nə Almasihu kə zlak manay i ines inde kutok daw? Matanan bay. ¹⁸ Adəka bay, kak dowan a kə mbəsakak sə dəfan apan anà Tawrita anga a man zek pa 'am a Mbərom bay, aday i ma apan asa i dəfan apan anà Tawrita nà, ata kə gak way sa zlan à nga anà Mbərom bay kutok. ¹⁹ Nen aday nà, kawa do ma mac awan pa 'am ana Tawrita coy, anga məgala anahan inde upo sabay. A təra matanan ata nà, anga aday nê təra do tə sifa pa 'am a Mbərom, ni gan mer su way. A alay a tinen sa vad anan Almasihu pə dədom mə zləlŋgad ata nà, nen mə japay tə winen, ma mac maya awan. ²⁰ Tə

sifa hēna ata aday nà, nen sabay, əna Almasihu a tə alay anahan a i nen inde kutok. Anjahay uno hēna pə daliyugo ata dukwen, ni njahay ta sa daf nga pə Wan a Mbərom. Winen a pəlay nen aday kə varak anan sifa anahan anga nen. ²¹ Sumor a Mbərom su go ata nə ni lar anan kawa way kəriya kula bay. Bina, kak dō i mba apan sə təra dō didek a pa 'am a Mbərom anga sə pərahan azar ana Tawrita nà, ata a nan sa ja nə Almasihu a mac kəriya awan.

3

Mbərom a tam anan dō ahay nə tə cəved wuraw

¹ Kwanay Galatiya ahay, kə sənən awan itəbay kələdaw? Ma sə təra pikwen matanan ata anaw? Amac ana Yesu Almasihu pə dədom mə zləngad ata nà, manay mə dakak ikwen anan way ahay fok lele coy. ² Jen uno way inde kərtek aday. Mbərom a varak ikwen Apasay anahan a Cəncan a ata nà, anga kə pərihen anan ahay azar anà Tawrita sə Yahuda ahay kələdaw? A'ay! Mbərom a varak ikwen Apasay anahan nà, anga kə slənen ləbara mugom a aday kə dəfen apan nga. ³ Kə sənən way itəbay nà, angamaw? Way ana Mbərom sə dazlan à kwanay inde tə məgala ana Apasay Cəncan a ata nà, a nak ikwen sa ndav a wa hēna tə məgala si zek a kwanay a cukutok daw? ⁴ Dəce a kwanay sa ga ataya fok nà, ti təra way kəriya aya daw? Ti təra kula kəriya itəbay. ⁵ Mbərom kə varak ikwen Apasay anahan, winen apan i ga way masuwayan aya à wulen a kwanay inde. A ga matanan nà, anga kə pərihen anan ahay azar anà Tawrita sə Yahuda ahay daw? A'ay. A ga matanan anga kə

slānen, kə dəfen nga pə ləbara mugom a mbala ana Almasihu ata awan.

⁶ Bayiken pə Ibərahima aday. Deftere a Mbərom a ja apan nə maw? A wa: «Ibərahima kə dəfak nga pə Mbərom. Anga nan, Mbərom a ca apan nə winen dō didek awan.*» ⁷ Kak matanan cukutok nà, kə sēnen zle coy, wan ana Ibərahima tə didek aya cəna, dō sa dəf nga pə Mbərom ahay kutok. ⁸ Kwakwa ata nà, tə vinde à Deftere a Mbərom inde pə luvon a aday dō su kon azar aya dukwen ti dəf nga pə Mbərom aday i təma atan, i təra atan dō didek aya pa 'am anahan a kutok. Mbərom a dakan anan ləbara mugom ata nà, anà Ibərahima, a wa: «Ni dəf alay sə mazlaḅ uno pu kon sə daliyugo ahay fok, anga iken.†» ⁹ Ibərahima kə dəfak nga pə Mbərom. Anga nan, Mbərom kə dəfak apan alay sə mazlaḅ anahan re. Dō sa dəf nga pə Mbərom kawa Ibərahima ataya dukwen, Mbərom i gan atan sumor re cite.

¹⁰ Əna dō sa jəka ti njad sə təra dō didek aya pa 'am a Mbərom anga ti ga mer su way kawa ana Tawrita sa ja ata nà, Mbərom i tahasl atan. Bina Deftere a Mbərom a ja nà: «Kuwaya, dōwan kə dəfak anan apan anà 'am a Deftere sə Tawrita sa ja ata pac pac bay cəna, Mbərom i tahasl anan.‡» ¹¹ Da san zle lele, dōwan inde sə təra dō didek a pa 'am a Mbərom anga a dəfan apan anà Tawrita nà, ibay! Da san cəna, anga mə vinde a à Deftere a Mbərom inde nà: «Dōwan a kə dəfak nga pə Mbərom cəna, Mbərom i təra anan dō didek a pa 'am anahan. Ata

* **3:6** Ca pə Laataanooji 15.6. † **3:8** Ca pə Laataanooji 12.3.

‡ **3:10** Ca pə Tooktaaki Tawreeta 27.26.

ḏowan ata i njad sifa ḏidek awan. §» ¹² Əna, adəfan apan anà Tawrita nà, kawa adaf nga pə Mbərom bay. Tinen cara cara way anahan. Adəka bay, kawa ana tinen sə vinde à Deftere a Mbərom inde ata nà: «Do sə ḏəfan apan anà 'am ana Tawrita nà, i njad sifa nə tə winen awan.*» ¹³ Kawa sa ja nà, Mbərom kə tahaslak mənuko coy, anga də ḏəfak anan ahay apan anà 'am sə Tawrita ahay fok bay ata awan. Əna Almasihu kà nak, anga aday Mbərom á tahasl anan à yime a mənuko inde. Tə ananahan sa ga matanan ata nà, a bəmbadəy ahay mənuko à atahasl ata wa kutok. Kawa mə vinde à Deftere a Mbərom inde: «Kak tə lawak anan ḏowan a i sé inde cəna, winen mə tahasl awan.†» ¹⁴ Yesu Almasihu a ga matanan anga aday way a lele aya Mbərom sə zlapay anan i varan anan anà Ibərahima ataya ḏukwen, do su kon azar aya tã njad anan à alay anahan wa cite. Aday a ga matanan ḏukwen, anga aday dā njad Apasay a Mbərom sə zlapak uko anan i varak uko anga də ḏəfak apan nga coy ata awan.

Way ana Mbərom sə zlapan anan anà Ibərahima

¹⁵ Mərak uno ahay, ni ḏakak ikwen anan way inde tə way a mənuko sə canan sasidew ata awan. Kak do ahay cew tə japak, 'am kà zlak atan pi zek, aday tə banak 'am à wulen a tinen inde, ḏowan maza sa saa nes anan way a tinen ata nà, inde sabay. Aday ḏowan sa saa zəga anan apan ḏukwen ibay re. ¹⁶ A təra tə Mbərom ḏukwen matanan. Mbərom a zlapan anan tə way ataya

§ **3:11** Ca pə Habakuk 2.4. * **3:12** Ca pə Farillaaji Lewiŋko'en 18.5. † **3:13** Ca pə Tooktaaki Tawreeta 21.23.

kwakwa anà Ibərahima tə wan sə kutov anahan dukwen matanan.‡ Deftere kà jak sa jəka, Mbərom a zlapan anà Ibərahima tə wan sə kutov anahan ahay cara cara bay, əna tə vinde nə pə wan sə kutov anahan a kərtektəkke ata awan. Wan sə kutov anahan ata nà, Almasihu. ¹⁷ U no sa ja nà maw? Mbərom kè banak 'am tə Ibərahima. Ava səkat fudó tə kwa kuro maakan a (430) a ndav nà, Mbərom a varan Tawrita anà Yahuda ahay pə dəba anahan a wa. Matanan, Tawrita i mba apan sa nes anan 'am a Mbərom sa ban a ata bay. I mba apan sa mbazl anan wa way a Mbərom mə zlapan a anà Ibərahima kwakwa ata bay re. ¹⁸ Mbərom a zlapan anà Ibərahima nà, i varan zahav, wan sə kutov anahan ahay. Kak abay Mbərom i varan way anà do ahay anga sə dəfan apan anà Tawrita nà, i təra way mə zlapay a sabay. Wita nà, magwagway. Əna, Mbərom a gan sumor anà Ibərahima nà, ta sə zlapan tə way.

Mbərom a varay Tawrita ike nà, angamaw?

¹⁹ Kak matanan cukutok nà, Mbərom a varay ahay Tawrita angama asa anaw? Anga aday dá san way lelibay aya inde mənuko apan dí ga pa 'am anahan. A varak uko anan ahay dukwen sə coy a itəbay, əna hus pə ana wan sə kutov a Ibərahima ata i i dəzley ahay kutok, kawa ana Mbərom sə zlapan anan anà Ibərahima ata awan. Pə dəba anahan a wa, wan ata a dəzley ahay cəna, məgala ana Tawrita kə ndəvak. Sa nay anan Tawrita nà, maslay a Mbərom ahay. Tə varan anan à alay inde anà Musa aday â dakan anan 'am a Mbərom anà do azar aya awan. ²⁰ A alay ata nà, Mbərom a jan

‡ 3:16 Ca pə Laataanooji 12.7.

'am anà dō ahay bay, a dāf dō à wulen a tinen inde. Əna, à alay a Mbərom sə zlapan anà Ibərahima ata nà, dōwan inde à wulen a tinen ibay. Mbərom a jan anan 'am ata nə tə alay anahan awan.

²¹ A nan sa ja kutok nà, atə Tawrita tə way a Mbərom sə zlapay anan ata tə zlangar bay dāw? Matanan bay re. Kak abay Tawrita a Mbərom a sa var ata kà mbak apan sə varan sifa anà dō zəzen a nà, i mba apan sə təra anan dō dīdek a pa 'am a Mbərom re. Əna həna ata nà, matanan bay fok. ²² Adəka bay, Deftere a Mbərom a ja nà, dō sə daliyugo ahay fok nə sə lavan atan nga nə ines. A təra matanan anga aday Mbərom â varan anan way anahan a sə zlapay anan ata anà dō saa dāf nga pə Yesu Almasihu ahay. I varan atan anan nà, anga adaf nga pə Yesu Almasihu a cərkəke.

²³ Kwakwa ata nà, cəved sa dāf nga pə Yesu inde fan bay, Tawrita kə tərak pumo nə kawa mətumar, a ba pumo hus pə ana Mbərom sə dakan umo anan cəved sa dāf nga pə Almasihu kutok. ²⁴ Natiya awan, Tawrita kə tərak umo dō sə dakan umo anan cəved lele awan, hus pə ana Almasihu sə dazley ahay kutok. A təra matanan anga aday Almasihu kà sak a nay ata nà, Mbərom i təra manay dō dīdek aya pa 'am anahan, anga mə dāfak apan nga. ²⁵ Həna nà, alay a sa dāf nga pə Almasihu ata kutok. Mer su way ana mətumar a manay ata kə ndəvak coy. ²⁶ Matanan, kwanay a fok kə tərən wan a Mbərom ahay, anga kə dāfen nga pə Yesu Almasihu, ²⁷ bina à alay a kwanay sa ga baptisma ata nà, kə jipen nə tə Yesu Almasihu awan, kwanay kə tərən kawa winen awan. ²⁸ Kwa â ga nə iken Yahuda ahay, kwa â ga nə iken dō su kon azar aya

awan, kwa â ga nə iken bile, kwa â ga nə iken nə bile a itabay, kwa â ga nə iken mungol awan, kwa â ga nə iken uwar awan, i ga awan bay. Kwanay a fok kə taren zek kərtek, anga kə jipen nə tə Yesu Almasihu. ²⁹ Natiya kutok, kak kwanay do ana Almasihu ahay cəna, kwanay wan sə kutov ana Ibərahima ahay re. Matanan, ki njiden anan way a Mbərom sə zlapan anan anə Ibərahima ata re.

4

¹ Nê đakak ikwen anan way inde aday: Wan saa pa 'am su doh ana bəbay anahan, aday winen wan a hwiya ata cəna, winen kawa bile mba, kwa â ga nə saa pa way ahay fok nə winen dəp nə, na. ² A alay a kə hərak fan bay ata nə, sa gan nga nə do ahay, winen tə way anahan aya təke, hus pə ana bəbay anahan a sa đaf anan alay ata awan. ³ Mənuco đukwen matanan re. A alay ata, mənuco kawa gwaslay ahay, aday də tərak ahay bile sə way lelibay aya sa ga bahay pə daliyugo ataya re. ⁴ Əna alay ana Mbərom awan a sla kutok, a slənay anan ahay wan anahan â nay ahay pə daliyugo, do uwar a sə wahay anan. Kə đəfak anan ahay apan anə Tawrita ana Yahuda ahay, ⁵ anga aday â tam anan do aday tinen bile sə Tawrita ataya awan, aday mənuco đukwen dê təra wan a Mbərom ahay kutok. ⁶ Way a sə đakay anan kwanay wan a Mbərom ahay ata nə, həna: Mbərom a slənay Apasay ana Wan anahan à mivél a mənuco inde fok, aday Apasay ata a ngaman kutok: «*Abba!*» kawa sa ja nə: «*Bəbay!*» ⁷ Natiya awan, iken bile sə awan sabay, əna wan a Mbərom kutok. Anga nan,

ki njad anan way a Bəbay anak Mbərom sə lavan anan zek anà gwaslay anahan ahay ata awan.

Anjahay sə Galatiya ahay a varan ajalay nga anà Pol

⁸ A alay a kwanay kə sənən Mbərom fan bay ata nà, kwanay nə ðile sə pəra ahay cara cara, aday pəra ataya dukwen tinen mbərom didek aya bay re. ⁹ Əna həna kə sənən Mbərom zle kutok. U no sa ja adəka nà, Mbərom a san kwanay zle coy. Aka aday, kwanay apan ki men pə way bəle ataya nə kəkəma asa anaw? A nak ikwen sə təra ðile sə way a mənəna məgala ataya asa daw? ¹⁰ Kwanay apan ki gen anan nga anà azar uko ahay pə luvon azar aya awan, pə kiya azar aya awan, aday pə ava azar aya re. ¹¹ Kwanay apan ki pəken upo zlawan. Izəne mer su way uno ma ga a à wulen a kwanay ata kə tərak awan kəriya awan.

¹² Mərak uno ahay, kem ikwen ite, tərən kawa nen awan, anga nen a dukwen, nə tərak kawa kwanay aya re. Ki gen uno ahay awan bay. ¹³ Kə sənən apan zle asanaw, nə dakak ikwen anan ləbara mugom ata mama'am a nà, anga à alay ata nə nen dəvac awan. ¹⁴ Dəvac uno ata kə bənak ikwen mbiyed bayak awan, əna kə kədiyen nen bay, kə liren nen kula bay re. Kə təmihen nen adəka nə lele, kawa kə təmihen nə maslay a Mbərom. Kə təmihen nen nə kawa ana kwanay sə təma anan Almasihu Yesu ata awan. ¹⁵ A alay ata dukwen, kwanay tə ataslay mivel a lele. Ataslay mivel a kwanay ata həna winen ahaw? Na san zle lele, kə mben apan tiya nà, kə ndihen anan idə a kwanay ahay aday sə vuro anan ĩ nen. ¹⁶ Həna, nə tərak do

manide a kwanay, anga nen sa jak ikwen didek ata daw?

¹⁷ Do sə gəɖak ikwen mungwalay ataya nà, ta gan may kâ jipen tə tinen, əna mənɟəna nga sa 'am lele awan. Ta ga matanan anga aday t̄ə gəzla mənuko pi zek wa, aday kâ jipen tə tinen aya kutok. ¹⁸ Agan may sə japay tu d̄o a azar aya nə lele, kak nga sa 'am a tinen ata lele nà, na. Kwa â ga nə nen tə kwanay, kwa â ga nə nen tə kwanay bay dəp nà, way ata nə lele, u no nə japuko hwiya. ¹⁹ Car uno ahay, nen kawa uwar kutov kə dəlak anan ata awan. Ni njahay matanan hus à luvon aday kə t̄oren njavar a Yesu Almasihu ahay tə didek aya ata awan. ²⁰ U no sə njahay tə kwanay nə bayak awan, anga aday nâ san cəved sa jak ikwen anan didek sə way a t̄əde ni jak ikwen ata awan. Bina, na san awan a ni jak ikwen ayak h̄əna ata sabay.

Ləbara ana atə Saratu tə Hajara

²¹ Kwanay d̄o sa jəka ki gen anan may sə pərahan anan azar anə Tawrita ataya nà, kə slənen way ana Tawrita sa ja ata itəbay kələdaw? ²² A ja nà, Ibərahima nà, wan anahan ahay nə cew. Wan anahan a kərtek a nà, sə wahay nə bile ana Ibərahima sə ngaman Hajara ata awan*, əna wan hinen ata kutok nà, sə wahay nə uwar sə pəzugoy anahan sə ngaman Saratu ata wanahan.† ²³ Bile ata nà, winen a wahay wan anahan nə kawa uwar ahay sa taa wahay ata wanahan, əna uwar sə pəzugoy ata nà, a wahay nə matanan itəbay, anga b̄a Mbərom kə zlapak anan anan kurre tə wan ata

* **4:22** Ca pə Laataanooji 16.15. † **4:22** Ca pə Laataanooji 21.2.

awan.‡ ²⁴ Way ata a ďakak uko anan 'am inde: Uwar ataya cew maya ta ga minje nē ta 'am a Mbərom sa Ɣan ahay cara cara cew. Hajara, uwar aday Ɣile ata nā, a ga minje ta 'am a Mbərom sa Ɣan tē Musa à Ɣəzłom sə Sina. Gwaslay anahan ahay nē fok mē wahay aya nē Ɣile dəkdek. ²⁵ Natiya, Hajara cəna, a ga minje ta 'am mē Ɣanay a à Ɣəzłom sə Sina wa ata awan, pə daliyugo sə Arab ahay. Winen a ga minje tē wulen su doh sə Urəsaliima sə biten re, anga dō sə njahay uda ataya nē fok Ɣile sə Tawrita aya awan. ²⁶ Əna wulen su doh a Mbərom tē dīdek a nā, Urəsaliima hinen, winen à bagəbaga mburom ata awan. Winen nē may a mənuko, aday dō saa njahay uda ataya nē tinen Ɣile aya itəbay. ²⁷ Kawa winen mē vinde awan à Deftere a Mbərom ata, ta wa:

«Iken uwar a dərlay a anan,
 kula kə wahak dōwan itəbay ata awan,
 aday kə dəmāk way kawa uwar sə wahay ahay
 itəbay.

Taslay mivel,
 angan uwar a ma razl ata nā,
 i njad gwaslay ahay zal uwar a winen ta mbaz
 anahan mba ata awan. §»

²⁸ Mərak uno ahay, kwanay nē kawa Isiyaku, bina kə təren wan a Mbərom ahay anga Mbərom kə zlapak anan. ²⁹ A alay ana Ibərahima ata dūkwen, Isəmayel, wan ana Hajara sə wahay kawa uwar sa taa wahay ata, winen apan i bənan mbiyed anā Isiyaku, wan a mē wahay a tē məgala sə Apasay Cəncan ata awan. Həna ata dūkwen,

‡ 4:23 Ca pə Laataanooji 17.16. § 4:27 Ca pə Esaaya 54.1.

matanan tə mənuko hwiya re. ³⁰ Əna mə vinde awan à Deftere a Mbərom inde nə natiya: «Razl anan uwar a bile ata ta wan anahan a təke. Anga wan sə bile i pa 'am su doh ana bəbay itəbay. Sa saa pa tətə cəna, wan ana uwar sə pəzugoy.* » ³¹ Natiya kutok, mərak uno ahay, mənuko nə wan sə uwar a bile ata itəbay, əna wan ana uwar aday winen bile itəbay ata kutok.

5

Kə tərən bile ahay bay

¹ Almasihu kə təmək nuko à bile ana Tawrita sə Yahuda ahay wa, anga aday dē təra bile ahay sabay. Gen məgala lele, kə viren anan cəved anə dōwan sa ma kwanay à bile sə awan inde sabay.

² Nen Pol na jak ikwen ayak aday nà, kak a nak ikwen dō ahay tē gədfak ikwen mədəndalas cəna, ata way ana Almasihu sa ga anga kwanay ata kə tərək way kəriya awan. ³ Ni jak ikwen panan wa asa, kuwaya kə gədfak mədəndalas cəna, á gan bəlaray anə zek anahan sə dəfan apan anə 'am ana Tawrita ahay nə fok lele. ⁴ Kwanay dō sə bayak nə Mbərom i ca pikwen pa 'am anahan nə dō didek aya anga kə dəfen anan apan anə Tawrita sə Yahuda ahay ata nà, kwanay tə Almasihu dukwen kə gəzlen. Ki njiden sumor a Mbərom sa gak uko sabay. ⁵ Manay ite, mə dəfan ide nà, anə luvon a Mbərom a saa təra manay dō didek aya tə didek ata kutok. Mbərom i ga matanan nà, anga mə dəfak nga pə Yesu Almasihu coy. Wita nà, way a mi ba tə məgala sə Apasay a Mbərom ata awan. ⁶ Kak

* **4:30** Ca pə Laataanooji 21.10.

ḏowan a nə kə japak tə Yesu Almasihu cəna, kwa â ga nə winen ma gaḏ mədəndalas awan, kwa â ga nə winen ma gaḏ mədəndalas a bay, kə tərak way kərtek awan. Way məduwen a cəna, ḏəfuko nga pə Yesu awan. Adaf nga a mənuko ata i varak uko məgala sə pəlay ḏo a azar aya re.

⁷ A alay ata nə, ki gen ahay məgala lele. Sə gafak ikwen 'am sə pərahan azar anə ḏidək ata nə wayaw? ⁸ Dowan a sa njak kwanay sa ga way matanan ata nə, Mbərom a sə ngamak ikwen pə cakay anahan ata bay asanaw? ⁹ Do ahay ta taa ja nə: «Wudəh mənjoek cəna, a zlambar anan nuko nə fok.» ¹⁰ A ga upo ḏukwen ki bayiken nə kawa nen, anga mənuko a fok ḏə japay nə tə Bahay a mənuko Yesu Almasihu. Na san zle re, ḏowan a sa njak kwanay ata nə, kwa â ga nə winen waya, Mbərom i gan sariya.

¹¹ Mərak uno ahay, nen nə ni ga wazo ta sa jan anə ḏo ahay nə, gəḏuko mədəndalas aday Mbərom i sa təma mənuko bay. Kak abay matanan nə, ḏo ahay ti bəno mbiyed sabay, aday amac a Yesu sa mac pə ḏədom ata i cəban atan sabay. ¹² Do sa njak kwanay sa ga way matanan ataya nə, u no nə suwan tē ḏədasl anan zek a tinen məzawal awan!

¹³ Mərak uno ahay, Mbərom a ngamak ikwen aday kə tərən bile sə Tawrita ahay bay. Əna a nan sa ja nə, həna ki mben apan sa ga way sə ubor si zek a kwanay ahay cukutok bay re. Əna pəlen zek ahay lele adəka, aday gen anan mer su way i zek ahay re. ¹⁴ Nga sa 'am a sə japay anan Tawrita fok cəna, həna: «Pəlay anan ḏo sə cakay su doh anak

kawa iken sə pəlay anan nga anak ata awan.* »
¹⁵ Əna, kak kwanay apan ki rəcen zek ahay ta slan, kwanay apan ki pen zek ahay kawa way sə kiβe ahay asa nà, gen anan ngatay ĭ zek a kwanay bina, ki saa sədəken zek ahay kutok.

Apasay Cəncan a, tə mivəl su dō zənzen awan

¹⁶ Na ja nà, Apasay Cəncan a â lagay kwanay tə cəved awan. Ki gen matanan cəna, ki pərihen anan azar anà cəved sə ubor si zek a kwanay ahay sabay.

¹⁷ Way ana ubor si zek su dō sa gan may cəna, tə japay tə way mbala ana Apasay Cəncan a sa gan may ata bay. Way ana Apasay Cəncan a sa gan may ata ite dukwen, tə zlangar tə way mbala ana ubor si zek su dō sa gan may ataya bay re. Way ataya cew maya nə tə ngəle nga ĭ zek ahay bay. Anga nan, kula ki gen anan way a kwanay sa gan may sa ga ataya bay. ¹⁸ Kak sə lagay kwanay nà, Apasay Cəncan a cəna, məgala ana Tawrita inde pikwen sabay.

¹⁹ Way ana ubor si zek sa gan may dō ahay tâ ga nə a san zek zle: vuwar, aján uho, aga mədigwed tə cəved ahay cara cara, ²⁰ ahəran nga anà pəra ahay, madan, anan ide ĭ zek ahay, atəre, sərak, aga mivəl, abayakan way à nga anahan dəkdek, agəzla zek, 'am sə wan bahay, ²¹ ubor, avaway nga, agəsle lelibay aya awan, aday aga way mənjadak aya matanan bayak awan. Na jak ikwen panan wa à alay ata awan, həna ni mənahan ayak maza re: Dō sa ga way matanan ataya nà, ti zla à bahay a Mbərom inde kulibay.

* **5:14** Ca pə Farillaaji Lewin'ko'en 19.18.

²² Əna way ana Apasay Cəncan a sa gan may â njahay à mível su dō inde ataya nà, asan zek, ataslay mível, zay, munapanaw, lele, sumor, dīdek, ²³ anjahay səkəffe, aday agan nga anà zek. Tawrita nà, kə gafak anan 'am anà dō sa ga way matanan ataya itəbay jiga awan. ²⁴ Dō ana Almasihu Yesu ahay nà, tə gucek anan way sə ubor si zek lelibay ataya à nga wa, kawa tə darak atan ayak pə dədom mə zləngad ata awan. ²⁵ Sə varak uko sifa nà, Apasay Cəncan awan. Kak matanan cukutok nà, lele saa lagay mənuko pə cəved dukwen, winen a re. ²⁶ Dê həran nga anà zek bay, dā ga way sə cəban anà dō a azar a bay, dā ga sərak pə dō azar aya bay re.

6

Muko anan zek i zek ahay

¹ Mərak uno ahay, kə cinen anan anà dōwan a winen apan i ga ines cəna, kwanay aday Apasay a Mbərom a lavak ikwen nga ataya nà, men anan pə cəved lele awan asa, əna tə mível səkəffe awan. Əna gen anan nga anà zek a kwanay aya awan. Bay nà, ki sa slihen uda re. ² Men anan zek i zek ahay à dəce a kwanay ahay inde. Kak ka sak i gen matanan cəna, ata kə dəfen anan apan anà 'am a Almasihu a kutok.

³ Kak dōwan a kə bayakak nə winen dō məduwen a aday winen dō kəriya cəna, kə sapatak anan nga anahan. ⁴ Kuwaya â ca pə azla anahan awan aday. Kak winen lele nà, ata i taslay anan mível ti mer su way anahan a sa ga tə alay anahan awan, bina, anga a lavay anan mer su way anahan ta su dō

hinen ata bay. ⁵ Kuwaya â tihen nga nà, anà mer su way anahan a sa ga pa 'am a Mbərom, aday a faɖan gugo ata awan. ⁶ Dowan a winen apan i tətakan anan way anà dō a Yesu ahay cəna, dō a Yesu ataya tē gəzla anan way a tinen ahay fok tē dōwan ata awan.

⁷ Kê sapiten nga a kwanay ahay bay, dōwan sa mba apan sə gəsle anan tē Mbərom nà, ibay. Kuwaya i halan nga nà, anà way anahan a sa casl ata awan. ⁸ Kak a ga nə way sa zlan à nga i zek ahay dəkdek, i mac nə tē way ataya awan. Əna kak a ga nə way sa zlan à nga anà Apasay a Mbərom nà, i mac itəbay, əna Apasay a Mbərom i varan sifa sa ndav bay ata awan. ⁹ Kak matanan cukutok nà, pərahuko anan azar sa ga way lele aya awan, dā ya nga bay. Anga kak dā yak nga sa ga way a lele ataya bay cəna, à alay inde nà, dī saa njad anan way lele aya awan. ¹⁰ Anga nan, həna nà, alay a inde anga aday dā gan way lele aya anà dō ahay fok, mə zakan a anà mərak a mənuko dō sa daf nga pə Yesu Almasihu ahay ataya awan.

'Am mədakwidok aya awan

¹¹ Ənga, cen pə way uno a sə vindek ikwen ayak a anaya aday, nə vindek ayak nə bərzlozlo tē alay uno awan.

¹² Sa gak ikwen bəlaray sa gad mədəndalas nà, dō sa gan may tā zlan à nga anà dō ahay fok ataya awan. Ta ga matanan nà, anga aday tā njad dəcə anga sə dəkay anan amac a Yesu Almasihu pə dədom mə zləngad ata bay cəna coy. ¹³ Kwa tinen aya dukwen, tē dəfan apan anà Tawrita ana Yahuda ahay bay re. A nan atan nə kwanay kê gəɖen mədəndalas anga aday tē həran nga i zek

anga kə bənen atan à 'am wa. ¹⁴ Nen ite nà, ni həran nga anà zek nà, si anga amac ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu pə dədom mə zləngad ata awan. Pi nen nà, way sə daliyugo a anan ataya fok tə tərak kawa way kəriya aya awan anga amac anahan. Nen a dukwen, nə tərak kawa dō ma mac a pa 'am sə way sə daliyugo ahay re. ¹⁵ Kwa dōwan a nə ma gad mədəndalas awan, kwa dōwan a nə ma gad mədəndalas a itəbay, a ga awan ibay. Way sa mak uko zek cəna, təruko dō wiya aya awan. ¹⁶ Dō sə pərahan azar anà way uno sa ja ataya, aday dō a Yesu ahay à wulen ana Isəra'ila ataya dukwen, Mbərom â varan atan zay anahan, aday tâ gan ĩ zek wa.

¹⁷ A ban pə həna anan wa cəna, dōwan â sa bəno mbiyed tə awan sabay, anga vivay a pi zek uno həna ataya tə dakay anan nə nen dō a Yesu coy. ¹⁸ Mərak uno ahay, Bahay a mənuko Yesu Almasihu â gak ikwen sumor anahan ite. Amen.

A6an 'am wiya awan
New Testament in Mbuko (CM:mqb:Mbuko)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mbuko

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mbuko

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
85377c5a-ee2b-5540-a6b5-8f8a5a729092